

з ООП; оцінку інклюзивного освітнього та корекційно-розвивального середовища закладів дошкільної та загальної середньої освіти Харківської області.

2. Надання додаткових корекційно-розвиткових послуг дітям від 3 до 18 років з ООП / інвалідністю.

3. Створення інклюзивного освітнього та корекційно-розвивального середовища в громадах: оснащення кабінетів для проведення корекційно-розвиткових занять, підвищення кваліфікації практичних психологів, спеціальних педагогів, вчителів та асистентів учителів, які надають корекційно-розвиткові та освітні послуги дітям з ООП / інвалідністю, підготовку фахівців зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта», шляхом створення та впровадження нових освітньо-професійних програм.

4. Організація діяльності «Школи батьківства», спрямованої на підвищення батьківської компетентності у сфері розвитку, навчання та виховання дітей з ООП / інвалідністю в умовах сім'ї.

На даний момент проведено дослідження стосовно актуалізації даних про дітей з ООП, які перебувають на обліку в інклюзивно-ресурсних центрах громади, здійснено оцінку освітнього та корекційно-розвивального середовища інклюзивно-ресурсних центрів і закладів освіти області.

Програма стартувала в липні 2024 року та вже охопила наданням корекційно-розвиткових послуг понад 200 дітей з ООП. На даний момент було проведено 3124 корекційно-розвиткові заняття зусиллями 46 фахівців. З 1 жовтня передбачено початок роботи «Школи батьківства» для батьків дітей з ООП.

Отже, попри трагічний досвід освіти в умовах війни, у синергетичній взаємодії міжнародних партнерів, органів місцевої влади, Департаменту освіти та науковців Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, діти з ООП Харківщини отримують якісні освітні й корекційно-розвиткові послуги.

Література:

1. Гринюк Т., Буличева Т., Логінова А. Міжнародна проектна діяльність та фандрайзинг у соціально-економічному розвитку і відновленні України під час війни. Успіхи і досягнення у науці. Випуск 2 (2). 2024. С. 280 – 295.

2. Припотень О.В. Міжнародна проектна діяльність – актуальна проблема позиціонування загальноосвітнього закладу в сучасному освітньому просторі. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2018. Вип. 150. С. 116-119.

СТРАТЕГІЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА ДОСТУПНОСТІ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Коваленко В. В.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
makorinn0404@gmail.com*

Актуальність дослідження. У сучасних умовах трансформації спеціальної освіти в Україні є нагальна потреба створити навколо кожної особи з порушеннями психофізичного розвитку особливу атмосферу, що сприятиме підвищенню якості та ефективності корекційно-реабілітаційного процесу. Відтак, мають бути запущені в дію корекційно-реабілітаційні механізми щодо забезпечення відновлення різних сторін особистості. Це передбачає запровадження єдиної системи педагогічних, психологічних, медичних, соціальних заходів, спрямованих на відновлення, корекцію або компенсацію порушених психофізичних функцій, станів, особистісного і соціального статусу осіб з інвалідністю, а також тих, хто отримав психічну травму, опинився у кризових умовах життя. Основним принципом державної політики України щодо забезпечення рівних можливостей для осіб з порушеннями психофізичного розвитку залишаються принципи

недискримінації, інтеграції та доступності. Однак, на сьогодні гострими залишаються питання здобуття якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами в умовах інтегрованого та інклюзивного навчання, їх подальше працевлаштування, отримання належної необхідної медичної, психологічної, корекційно-педагогічної та реабілітаційної допомоги.

Мета дослідження – розкрити основні орієнтири стратегії підвищення якості та доступності корекційно-реабілітаційних послуг в Україні через призму інтеграції психолого-медико-педагогічних складових у корекційно-реабілітаційній діяльності.

Методика й організація дослідження. Характерною рисою сучасного українського життя є, проникаюча в усі його сфери, тенденція відповідності світовому рівневі. Це особливо стосується надання корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з порушеннями психічного, чи фізичного розвитку. Суттєвим і значущим в цьому напрямі стало визначення пріоритетів абілітаційного та реабілітаційного процесів, які успішно відбуваються у центрах, де перебувають діти з інвалідністю різних вікових категорій, клінічних етіологій, дизонтогенетичних типів, і які, в свою чергу, як інноваційний соціальний феномен, утворили альтернативу спеціальним дошкільним та шкільним закладам [4]. Досить коротка історія розвитку мережі соціально-реабілітаційних центрів, результативність подолання стигмації та інституалізації, пошуковість в удосконаленні змісту спеціальної допомоги особам із порушеннями в розвитку підтвердили відомі та визначили інші основні напрями їх спеціальної освіти та виховання [1-4]. Разом з тим застосування в процесі роботи з дітьми запозичених світових педагогічних, психотерапевтичних та реабілітаційних технологій не завжди відповідає профілю порушення дитини, її індивідуальним і віковим особливостям, психолого-педагогічним умовам реалізації тієї чи іншої методики.

Відтак заклади, діяльність яких спрямована на надання якісної корекційно-реабілітаційної допомоги, зобов'язані:

- затвердити індивідуальний корекційно-реабілітаційний план, в якому, зокрема, зазначаються результати обстеження, реабілітаційний період, місце проведення реабілітації, мета та завдання реабілітації;
- здійснювати моніторинг та оцінку виконання плану і коригувати його в разі необхідності;
- забезпечити доступність корекційно-реабілітаційної допомоги;
- забезпечити послідовність та своєчасність залучення до процесу корекції та реабілітації необхідних фахівців у необхідній кількості;
- розпочинати корекційно-реабілітаційну роботу з реабілітаційного обстеження, визначення наявності або ризику виникнення обмеження повсякденного функціонування, їх кількісної оцінки;
- застосувати методи доказовості в корекційно-реабілітаційній діяльності.

Висновки та результати дослідження. За результатами проведеного нами аналізу якості впровадження наукових інтеграційних підходів можна зробити висновок про те, що запропоноване об'єднання освітніх та реабілітаційних напрямів у системі спеціальної освіти підтверджує свою ефективність і визначає високий рівень змін в стані дітей, зокрема активізації, стимуляції, мотивації, саморегуляції навчальної діяльності та особистісного розвитку, а відтак, сприяє підвищенню якості та доступності корекційно-реабілітаційних послуг в Україні.

Література:

1. Дегтяренко Т. М. Теоретико-методологічні засади управління системою корекційно-реабілітаційної допомоги особам з психофізичними порушеннями : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.03 «Корекційна педагогіка». Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К., 2012. 44 с.
2. Нечипоренко В. В. Системний розвиток навчально-реабілітаційного центру як відкритої інноваційної соціальноосвітньої інституції : монографія. Запоріжжя :

Видавництво Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру, 2013. 520 с.

3. Островська К. О. Психологічні основи формування соціальних компетенцій дітей з аутистичними порушеннями: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора психол. наук : 19.00.08 «Спеціальна психологія» Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К., 2013. 41 с.
4. Шевцов А. Г. Освітні основи реабілітології: монографія. К.: МП Леся, 2009. С. 64–80

ДО ПИТАННЯ ІНКЛЮЗІЇ У ВИСТАВКОВОМУ ПРОСТОРІ

Кондратенко М. Д.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
marinakondratenkosp@gmail.com*

Актуальність. У сучасному суспільстві важливо, щоб сучасні виставки ставали майданчиком, де можна отримати досвід спілкування у просторі поваги до людського розмаїття. Люди з інвалідністю мають право користуватися спільними культурними та інформаційними ресурсами у доступних для них форматах, бути інформованими про ключові суспільні процеси, здійснювати свої громадянські права, контролювати своє життя і робити вибір [1].

Інклюзивність (від англ. Inclusion – включення, залучення) виставки – процес збільшення ступеня участі всіх громадян у виставковому просторі [2].

Коли куратор починає працювати над створенням наукової концепції виставки, повинно бути чітке розуміння для кого буде цей «продукт», потрібно налагодити ланцюжок співпраці з уразливими групами та їх організаціями. Це дасть можливість створити на базі виставки сталі групи відвідувачів.

Важливим є сталість інклюзивних процесів у виставкових просторах, що забезпечить безперервність та послідовність в упровадженні інклюзії. Найціннішою порадою і найкращим шляхом буде стратегія ведення системної роботи з вивчення потреб потенційних відвідувачів на основі зворотнього зв'язку.

Отже, обов'язковим є довгострокове продуктивне партнерство освітян з державними та недержавними профільними організаціями, які опікуються людьми з інвалідністю. Для закріплення такого партнерства зазвичай укладають меморандуми співпраці, проводять тренінги, семінари, круглі столи тощо.

Важливою є інформаційна та фізична доступність експозиції виставки:

- наявність інструментів, продуктів, пристосувань, які забезпечують легкий доступ до інформації про виставку (тачскріни, інформаційні стенди та таблички шрифтом Брайля, тексти виставки (анотації та етикетки, навігаційні тексти, квести, буклети й книги, афіші, оголошення, цінники тощо) мають бути написані доступним шрифтом, який не вимагає від більшості людей зусиль для прочитання);

- зручна навігація експозицією (вказівники розміщено в зручних місцях для людей різного зросту та з різними можливостями зору, використання тактильних табличок, встановлення тактильно-звукових інформаторів та табличок шрифтом Брайля тощо).

Взаємодія людей уразливих груп з експозицією виставки відбувається двома шляхами:

1. Надання людям можливості самостійно ознайомитися з виставковими об'єктами завдяки фізичній доступності та зручній навігації.

2. Надання людям можливості скористатися послугою за власним вибором.

За допомогою інклюзивних інструментів, можливо досягти доступності контенту експозиції виставки для відвідувачів різних вікових груп, людей з інвалідністю різних нозологій (слух, зір, ментальні розлади) та соціально вразливих груп.